

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Den Haag

Postbus 20302, 2500 EH Den Haag

Centrum Informatie en Documentatie Israël

t.a.v. [REDACTED]

[REDACTED]
Den Haag

Email: [REDACTED]

Prins Clauslaan 60

2595 AJ Den Haag

T +31 88 699 13 00

www.om.nl

Datum 14 juni 2024
Ons kenmerk HO.43112
Onderwerp beslissing op aangifte

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

[REDACTED]

Namens het Centrum Informatie en Documentatie Israël (hierna: CIDI) heeft u aangifte gedaan van opruiing. Deze aangifte is gericht tegen de voorzitter van 'Students for Palestine' (hierna: SfP) en ziet op de verspreiding door SfP van een flyer op de Universiteit van Leiden in de periode tussen 7 oktober 2023 en 8 januari 2024. Daarin wordt volgens het CIDI aangezet tot (terroristisch) geweld.

Deze aangifte heeft u op 8 januari 2024 gedaan in een e-mail aan de politie. Door een vergissing bij de doorzending heeft het Openbaar Ministerie (hierna: OM) deze e-mail pas op 2 april 2024 ontvangen, toen u deze onder de aandacht bracht bij het Landelijk Expertisecentrum Discriminatie. Ik maak u mijn excuses voor deze verlate inhoudelijke reactie.

Na bestudering van de aangifte, de flyer en andere door het CIDI verstrekte stukken is het OM tot de volgende beoordeling gekomen.

Wettelijk kader

Opruiing is strafbaar gesteld in artikel 131 van het Wetboek van Strafrecht. Daarvan is sprake wanneer wordt opgeruid tot een strafbaar feit of tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag. Opruiing moet in het openbaar worden gepleegd en mondeling, bij geschrift of afbeelding gebeuren. Waar de wet spreekt over gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag, wordt het Nederlands openbaar gezag bedoeld.¹ Opruiing is het opwekken van de gedachte aan enig feit, het trachten de mening te vestigen dat dit feit noodzakelijk of wenselijk is en het verlangen op te wekken om dat feit te bewerkstelligen. In de kern komt het neer op het aanzetten of aansporen tot een bepaalde gedraging.

---

¹ HR 3 juli 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW5136, r.o. 3.4.

Beoordeling

De flyer draagt de titel 'Gaza breaks free: Solidarity with operation "Al Aqsa Flood"'. Daaronder staat de vetgedrukte kop 'Why we're protesting', gevolgd door een tekst met het kennelijke antwoord op die vraag. Deze tekst vormt het inhoudelijke zwaartepunt van de flyer. Onder deze tekst zijn twee foto's afgedrukt van (kennelijk) juichende Palestijnen op een tank en militaire jeep. Daarna volgt de vetgedrukte oproep 'Make yourself heard', met daaronder een opsomming van dertien verschillende leuzen. De flyer is opgesteld in het Engels en voor een ondergeschikt deel in het Arabisch. De tekst heeft een activistisch karakter, richt zich tot studenten en spoort de lezer aan tot protest en verzet. De verschillende uitlatingen op deze flyer moeten in onderlinge samenhang worden beoordeeld.

'Al Aqsa Flood'

'Operation Al Aqsa Flood' is de naam die door Hamas en andere gewapende Palestijnse groepen is gegeven aan de aanval van Hamas van 7 oktober 2023 in Israël. Bij die aanval zijn honderden burgers gedood en gegijzeld. Deze daden van Hamas kunnen worden aangemerkt als terroristische misdrijven.

In de flyer wordt deze aanval een 'astonishing response' en 'exemplary resistance' genoemd. Door die aanval als een 'response' en 'resistance' te kwalificeren wordt de moord en ontvoering van burgers gelegitimeerd, terwijl sprake was van ernstige misdrijven. Met de woorden 'astonishing' en 'exemplary' wordt hiervoor bewondering uitgesproken, terwijl die gedragingen afschuwelijk en afkeurenswaardig zijn. De titel en onderstaande tekst van de flyer gaan dus verder dan een solidariteitsverklaring met Palestijnen in de Gazastrook. Hierin wordt steun betuigd aan terreurdaden en worden deze verheerlijkt.

Verheerlijking van terrorisme roept zonder meer verontwaardiging op, maar is in Nederland niet strafbaar. Dat wordt pas anders, als daarbij ook wordt aangespoord tot het plegen van terroristische misdrijven of andere strafbare feiten. In een eerdere zaak is het gerechtshof Den Haag tot een zelfde conclusie gekomen. In die zaak ging het om video's, waarop te zien was hoe buiten gevecht gestelde militairen door hun hoofd werden geschoten en deze terroristische misdrijven verheerlijkt werden. Volgens het hof leverde de enkele verheerlijking van terrorisme, zonder aansporing daartoe, geen opruiing op.²

---

² Gerechtshof Den Haag 7 juli 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:1979, 8.2. Zie in dezelfde zin: rechtbank Den Haag, 10 december 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:14365, 11.17. In 2016 is een initiatiefwetsvoorstel ingediend dat ziet op de strafbaarstelling van het in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, verheerlijken van een terroristisch misdrijf (TK 2015-2016, 34 466, nr. 2). Dit voorstel is nog in behandeling.

Daarom komt het OM tot de conclusie dat de uitlatingen in deze flyer over 'Al Aqsa Flood' wel terreurdaden verheerlijken, maar op zichzelf - zonder aansporing daartoe - geen opruiing opleveren in de zin van artikel 131 van het Wetboek van Strafrecht. De enkele verheerlijking van terrorisme is niet strafbaar.

'Continue fighting'

De aangifte stelt dat in de flyer ook wordt aangespoord tot terroristisch geweld. Daarvoor wordt gewezen op de volgende tekst: 'we have a moral imperative to support and defend this resistance and to continue fighting for an end to Israeli Apartheid, the occupation, and Western complicity.' Volgens het CIDI zou met de woorden 'and to continue fighting' worden opgeroepen tot de voortzetting van het terroristische geweld van 7 oktober 2023.

Het OM ziet dit anders. De betreffende tekst over 'voortzetting van de strijd' wordt immers voorafgegaan door de woorden 'reminding the world that the colonized people of Palestine will endlessly resist oppression and occupation'. Daarmee verwijzen de woorden 'we have a moral imperative to support and defend this resistance' naar het 'eindeloze verzet' van het 'Palestijnse volk'. Tegen die achtergrond lijkt de 'voortzetting van de strijd' te verwijzen naar de voortzetting van langer durend en breder Palestijns verzet tegen de Israëliëse bezetting. Dat sluit ook aan bij andere tekstdelen van de flyer, die zich richten tot Leidse studenten ('it is our duty, as students, citizens and human beings') en waarin wordt opgeroepen tot protest ('Why we're protesting') en tot burgerlijk verzet tegen Nederlandse en Westerse 'medeplichtigheid aan apartheid' ('It is necessary to continue building a large citizen movement and put an end to Dutch and Western complicity with apartheid. Whether through its universities, government institutions or the military-industrial complex').

Hieruit volgt geen aansporing van Leidse studenten om terreurdaden te plegen in Israël, maar de oproep van die studenten tot protest en verzet tegen Israëliësch beleid en tegen de Nederlandse en Westerse steun die daaraan gegeven zou worden.

'From the river to the sea, Palestine will be free'

Verder wordt in de flyer onder de kop 'make yourself heard' nog een opsomming gegeven van dertien leuzen, die kennelijk tijdens protestacties gebruikt kunnen worden. Deze leuzen zijn gericht tegen de Israëliëse bezetting van Palestijns gebied (zoals: 'from Iraq to Palestine, occupation is a crime') en tegen het recente Israëliëse militaire optreden in Gaza en Jenin (zoals: 'Gaza Gaza / Jenin Jenin don't you cry, Palestine will never die').

Tussen deze dertien leuzen zijn ook 'from the river to the sea, Palestine will be free' en 'there's only one solution, intifada revolution' vermeld. Volgens de

aangifte wordt met deze twee leuzen, in onderlinge samenhang gezien, opgeruid tot een gewelddadig einde van de staat Israël.

De leus 'from the river to the sea, Palestine will be free' is tientallen jaren oud en heeft geen eenduidige betekenis. Vanuit Palestijns perspectief wordt hiermee uitdrukking gegeven aan de wens om terug te keren naar de situatie vóór de stichting van de staat Israël, toen veel Palestijnen van hun land werden verdreven, en vóór de latere bezetting van de Westelijke Jordaanoever, de Gazastrook en Oost-Jeruzalem. Recenter wordt deze leus ook gebruikt door Hamas en Hezbollah. In 2017 heeft Hamas een soortgelijke leus opgenomen in zijn handvest.³

Vanuit Israëliisch perspectief wordt met deze leus het bestaansrecht van de staat Israël ontzegd. Tegen de achtergrond van de terreuraanval van Hamas op 7 oktober 2023 wordt de leus ook wel uitgelegd als een boodschap dat de staat Israël met geweld en terreur moet worden beëindigd.

In Nederland wordt 'from the river to the sea, Palestine will be free' voornamelijk gebruikt door pro-Palestina activisten. Eerder gebeurde dit tijdens demonstraties tegen Israëliisch beleid met betrekking tot Palestijnen en de Palestijnse Gebieden. In die context heeft deze Palestijnse bevrijdingsleus een andere lading en betekenis dan wanneer die zou worden uitgesproken tegenover Hamasstrijders.

In 2021 is de leus ter beoordeling voorgelegd aan het OM, nadat deze was uitgesproken tijdens een pro-Palestina demonstratie op de Dam in Amsterdam. Daarbij uitte de spreker kritiek op Israël. Omdat de leus in die context en samenhang voor meerdere interpretaties vatbaar was en de spreker in zijn speech niet benoemde op welke wijze de bevrijding van Palestina bewerkstelligd zou moeten worden, zag het OM hierin geen aansporing tot strafbaar handelen. Ook volgens het gerechtshof Amsterdam was onder die omstandigheden geen sprake van opruiing.⁴

Sinds 7 oktober 2023 is de bredere context waarin deze leus wordt gebruikt in twee opzichten veranderd. Ten eerste is de wereld geschokt door de terreuraanval van Hamas. Ten tweede is er internationale kritiek op de wijze waarop Israël op deze aanval heeft gereageerd en militair optreedt in de Palestijnse Gebieden. De flyer moet mede in deze nieuwe context worden beoordeeld.

---

³ In de 'General Principles & Policies' van Hamas wordt onder 20 vermeld: 'Hamas rejects any alternative to the full and complete liberation of Palestine, from the river to the sea.'

⁴ Gerechtshof Amsterdam, 15 augustus 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:2271.

In de flyer wordt de terreuraanval verheerlijkt en aangesloten bij bredere kritiek op het Israëlische militaire optreden in de Palestijnse Gebieden. Zoals hiervoor benoemd, ligt het zwaartepunt van de flyer bij de tekst waarin antwoord wordt gegeven op de vraag 'why we're protesting'. In dat tekstdeel worden Leidse studenten aangespoord tot protest en verzet tegen Israëlisch beleid en tegen de Nederlandse en Westerse steun die daaraan gegeven zou worden. Dat daarbij ook terreurdaden van Hamas worden verheerlijkt, is afkeurenswaardig, maar doet niet af aan de kernboodschap van de flyer: de oproep van Leidse studenten tot protest tegen Israël. Die boodschap vindt ook uitdrukking in de andere leuzen, opgesomd onder de kop 'make yourself heard', waarin kritiek wordt gegeven op de Israëlische bezetting van Palestijns gebied en het recente Israëlische militaire optreden in Gaza en Jenin.

In samenhang met deze andere uitlatingen moet 'from the rivier to the sea, Palestine will be free' in de flyer begrepen worden als een protestleus, waarmee uitdrukking wordt gegeven aan de wens van een vrij Palestina en afkeuring van Israëlisch optreden in Palestijns gebied. Daaruit volgt geen aansporing tot geweld of enig ander strafbaar feit.

'Intifada revolution'

Datzelfde geldt voor de leus 'there is only one solution, intifada revolution'. De term 'intifada' wordt in deze context gebruikt in de betekenis van opstand van Palestijnen in door Israël bezette gebieden. Deze opstand wordt gekenmerkt door geweld (onder meer tijdens de zogenaamde Eerste en Tweede Intifada), maar ook door demonstraties en geweldloos verzet. Daarmee heeft het begrip intifada een bredere betekenis en ziet het niet uitsluitend op geweld. Ook hieruit volgt geen aansporing tot geweld of enig ander strafbaar feit.

Conclusie

Daarom komt het OM tot de conclusie dat de inhoud van de flyer van SfP geen opruiing oplevert in de zin van artikel 131 van het Wetboek van Strafrecht.

Indien het CIDI zich niet kan verenigen met deze beoordeling, kan het zich hierover schriftelijk beklagen bij Gerechtshof Den Haag (postbus 20302, 2500 EH Den Haag).

Hoogachtend,

mr. T. Berger
officier van justitie

